

FONDAZIONE ROMANA
JANINA UMIASTOWSKA
FUNDACJA RZYMSKA
IM. JANINY UMIASTOWSKIEJ

Fondo n. 4

Rada Polaków we Włoszech
[1963] 1975-1981
[Consiglio dei Polacchi in Italia]

Inventario

A cura di Rafał Górny

2023

Introduzione

Il Consiglio dei Polacchi in Italia è stato istituito nel 1975 su iniziativa dell'Ambasciatore Kazimierz Papée. La prima riunione organizzativa si è tenuta il 4 maggio 1975. La riunione fu aperta da Emeryk Hutten-Czapski. Furono invitati a partecipare al Consiglio: padre Mieczysław Kowalczyk, padre Marian Burniak - sacerdoti dei polacchi in Italia, e rappresentanti di istituzioni e organizzazioni attive in Italia: Jan Jaworski, Witold Zahorski, Emeryk Hutten-Czapski, Jan Zdzisław Zaremba, Stanisław A. Morawski, Tomasz Carver-Paszkowski, Bronisław Czarnocki, Stanisław Gebhardt, Józef Lichten, Stanisław Piekut, Edward Szczepanik e Roman Szenwic. Obiettivo del Consiglio era quello di coordinare le attività delle organizzazioni polacche operanti in Italia e di collaborare con gli altri centri dell'emigrazione polacca. Il lavoro quotidiano del Consiglio era gestito da un presidio composto da Edward Szczepanik (presidente), Padre Mieczysław Kowalczyk e Stanisław Piekut. Nell'ottobre 1977, Edward Szczepanik si dimise dal suo incarico. All'epoca non fu eletto un nuovo presidente del Presidio. Da quel momento in poi, il Presidio agì collettivamente ed era costituito da costituito da: Jan Jaworski, Rev. Mieczysław Kowalczyk, Stanisław A. Morawski e Stanisław Piekut.

Uno dei primi risultati del Consiglio è stata la regolarizzazione della Tesoreria nazionale in Italia. Su sua iniziativa, nel febbraio 1977 Tomasz Carver-Paszkowski fu incaricato di assumere la carica di Presidente della Commissione di Tesoreria Nazionale per l'Italia. Mieczysław Rasiej fu nominato vicepresidente. Entrambi erano associati al Centro polacco d'incontri a Roma. Le attività correnti del Consiglio si sono concentrate soprattutto sugli eventi legati alla celebrazione delle feste patriottiche (3 maggio, 11 novembre). Su iniziativa del Consiglio, in collaborazione con il Circolo polacco d'incontri di Roma e di Torino, nel 1977 è stato inaugurato un busto di Henryk Sienkiewicz nella chiesa "Domine Quo Vadis" in Via Appia Antica. Nel 1976, il Consiglio ha inviato una lettera al Papa per illustrare la posizione della comunità polacca italiana sulle modifiche proposte dalle autorità della Repubblica Popolare Polacca alla Costituzione del 1952. Per ben due volte, negli anni 1978-1979, ha presentato la richiesta d'assegnazione del Premio Nobel per la Pace al primate Stefan Wyszyński al Comitato del Premio Nobel per la Pace. Come rivela la corrispondenza conservata il Consiglio si impegnò a partecipare attivamente alla comunità della Polonia del Mondo Libero. Ciò si manifestò, tra l'altro, con la partecipazione di Tomasz Carver-Paszkowski al congresso "Polonia 78 - Polonia di Domani" e con la partecipazione di Stanisław A. Morawski, in qualità di osservatore, alle deliberazioni del Consiglio di Coordinamento della Comunità Polacca del Mondo Libero a Roma nel 1979. Dopo il 1980, la nuova situazione in Polonia richiese nuove forme di attività da parte della comunità polacca, nelle quali i membri del Consiglio furono coinvolti, estinguendo gradualmente la sua attività. Formalmente, però, il Consiglio dei Polacchi in Italia non si sciolse.

La Fondazione romana J.Z. Umiastowska conserva i materiali d'archivio del Consiglio dei Polacchi in Italia. Tra questi vi sono gli originali dei verbali delle riunioni del Presidio (compreso il verbale della riunione organizzativa) e gli elenchi dei membri. È conservata anche la corrispondenza con le istituzioni polacche nel mondo, nonché la corrispondenza relativa alle attività correnti del Consiglio - tra cui quella riguardante il busto di Henryk

Sienkiewicz nella chiesa "Domine Quo Vadis" e l'assegnazione del Premio Nobel per la Pace al primate Stefan Wyszyński. Qui sono raccolti anche articoli della stampa polacca contenenti informazioni sulle attività del Consiglio. E una copia della rivista "Aquila bianca" del 12 dicembre 1963. Questi fascicoli sono stati catalogati da Alicja Dybkowska negli anni '90, che ne ha redatto secondo le regole adottate per la catalogazione dei manoscritti delle biblioteche. Nel 2023 è stato effettuato un riordinamento che è consistito nel modificare le descrizioni dei fondi archivistiche secondo i principi della metodologia archivistica. I fascicoli sono stati riordinati in un nuovo ordine fattuale e cronologico. Tutte le parti metalliche sono state rimosse dalle unità e rimbaltate in nuove cartelle e scatole antiacido. Nel corso di questo lavoro sono stati eliminati 3 cm di file che rappresentavano duplicati e fotocopie. Il fondo che copre gli anni dal [1963] 1975 al 1981 è composto da 32 unità archivistiche, pari a 0,22 mb.

Bibliografia (selezione)

- Dybkowska Alicja, *Rada Polaków we Włoszech*, Rzym, opracowanie na prawach rękopisu dostępne w Fundacji Rzymskiej im. J.Z. Umiastowskiej;
- *Rada Polaków we Włoszech*, [w:] *Świadectwa. Testimonianze*, t. 4, *Pro publico bono. Polityczna, społeczna i kulturalna działalność Polaków w Rzymie w XX wieku*, red. E. Prządka, Rzym 2006, s. 357-360.

Sygn.	Tytuł	Daty	Opis j.a.	Uwagi
1	[Protokoły z zebrań prezydium Rady Polaków we Włoszech]	1975-1980	luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis, rękopis;	Wśród załączników m. in. regulamin organizacyjny
2	[Protokoły z zebrań prezydium Rady Polaków we Włoszech]	1977-1980	poszyt; stan dobry; j. polski; rękopis; s. 16	
3	[Zestawienie przychodów i rozchodów]	1975-1980	poszyt; stan dobry; j. polski; rękopis;	
4	[Pismo Zarządu Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Italii]	1975	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis; s. 1	Negatywne opinie w sprawie Rady
5	[List Edwarda Szczepanika, przewodniczącego Rady do Bronisława Hełczyńskiego, ministra spraw zagranicznych w Londynie w sprawie sytuacji finansowej Kazimierza Papée i stosunków polsko-watykańskich (kopia)]	1976	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis, s. 2	
6	[Korespondencja w sprawie przyjęcia nowych członków do Rady]	1975-1978	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis;	
7	[Notatka o Radzie Polaków we Włoszech i lista członków]	1979	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis	
8	[Wykazy członków Rady Polaków we Włoszech]	1979	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis, rękopis	
9	[List Rady do papieża, Pawła VI w sprawie zmian w konstytucji PRL]	1976	Luzy; stan dobry; j. polski, j. włoski; maszynopis;	

10	[List do Tadeusza Słodyka w sprawie utworzenia Ogniska Polskiego w Mediolanie]	1976	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis; s. 1	
11	[Korespondencja w sprawie powołania składu Komisji Skarbu Narodowego na Włochy]	1976-1977	Luzy; stan dobry; j. polski; rękopis, maszynopis;	
12	[Sprawa popiersia Henryka Sienkiewicza w kościele Quo Vadis przy Via Appia Antica]	1976-1977	Luzy; stan dobry; j. polski, j. włoski; rękopis, maszynopis	Fotografie i negatywy
13	[Pismo prezydium Rady do redaktora „Dziennika Polskiego” w Londynie w sprawie powołania Związku Polskich Organizacji Niepodległościowych we Włoszech]	1977	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis, druk	
14	[Listy Rady do Norweskiego Instytutu Nobla i Parlamentu Norweskiego z prośbą o przyznanie prymasowi Stefanowi Wyszyńskiemu pokojowej nagrody Nobla]	1978-1979	Luzy; stan dobry; j. polski, j. włoski; maszynopis	
15	[Telegram do papieża Jana Pawła II z gratulacjami z okazji wyboru]	1978	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis	
16	[Sprawy dotyczące Ogniska Loreto-Ancona-Adriatyk]	1977-1980	Luzy; stan dobry; j. polski, j. włoski; maszynopis, rękopis;	
17	[Tekst nekrologu Emeryka Hutten-Czapskiego zamieszczonego w Tygodniku Polskim w Londynie]	1979	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis; druk	Egzemplarz Dziennika Polskiego
18	[Tekst nekrologu Kazimierza Papée zamieszczonego w Tygodniku Polskim w Londynie]	1979	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis; druk	Egzemplarz Dziennika Polskiego

19	[Życzenia dla biskupa Władysława Rubina z okazji kreacji kardynalskiej]	1979	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis; s. 1	
20	[Korespondencja z Polish American Congress w sprawie materiałów z konferencji „Polonia 75”]	1975-1976	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis, rękopis	
21	[Korespondencja z Veritas Foundation z Londynu]	1976-1977	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis	
22	[Korespondencja w sprawie konferencji „Polonia 78 – Polonia Jutra”]	1976-1979	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis, rękopis	
23	[Zebranie Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata]	1979	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis	
24	[Rada Koordynacyjna Polonii Wolnego Świata – korespondencja w sprawie budowy autostrady na Jasnej Górze]	1979	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis	
25	[Korespondencja w sprawie Forum Młodzieży Polskiej 1981]	1979	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis	
26	[Komunikaty i odezwy Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata]	1979-1981	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis, druk	
27	[Notatki i materiały Stanisława Morawskiego z obrad Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata]	1979	Luzy; stan dobry; j. polski; maszynopis, rękopis	
28	[Prasa polonijna – artykuły dotyczące Rady Polaków we Włoszech i Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata]	[1963] 1976-1980	Luzy; stan dobry, j. polski; druk	„Orzeł Biały”; „Jutro Polski”; „Dziennik Polski”

29	[„Biuletyn” – czasopismo Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata (kwiecień 1980)]	1980	poszyt; stan dobry; j. polski; druk	
30	Sprawy różne [List Stanisława Gebhardta do Francisa Gitta w sprawie sytuacji w Ugandzie – 1978; list Anieli Mieczysławskiej z Instytutu Polskiego w Londynie do Stanisława Piekuta z prośbą o wsparcie finansowe – 1980; cele i założenia ośrodka kultury chrześcijańskiej w Rzymie – 1979; list Anny Topperzer z Danii do Naczelnego Komitetu Wolnych Polaków w Italii – 1980; program Polskiego Towarzystwa Humanistycznego w Johannesburgu; lista uczestników konferencji „Kraj – Emigracja”; postulaty Podkomisji Szkolnej i Podkomisji Kształcenia Nauczycieli; Kierunki działania na rzecz zwiększenia czytelnictwa książki i prasy polskiej w wolnym świecie; spisy polskich wydawnictw zagranicznych; kopia listu Aleksandra Gella – 1979; informacje adresowe instytucji polonijnych]	1978-1980	Luzy; stan dobry; j. polski, j. angielski, j. włoski; maszynopis, rękopis, druk	
31	[Kopie artykułów – S. Piekut, Listy T. Lenartowicza do oo. Zmartwychwstańców, „Twórczość”, 1955; S. Piekut, Rzymska przyjaźń Kraszewskiego, „Kultura”, 1964; D. Morawski, Korespondencja z Rzymu, „Kultura” 1979]	b.d.	Luźne; stan dobry; j. polski; druk	
32	Archiwum Rady Polaków we Włoszech 1975-1981 [opracowanie historii Rady i spisu archiwaliów autorstwa Alicji Dybkowskiej]	b.d.	Luźne; stan dobry; j. polski; druk	

Ogólna liczba pozycji: 32

Rzym, listopad 2023 r.

Opracował: Rafał Górny